

Bartók Rádió továbbra is Bartók-muzsikával

Az intézmény nehéz anyagi helyzete az együtteseket is sújtja

A hosszú hetek óta tartó huzavonát követően úgy tűnik, végre megnyugtatóan rendeződik a Bartók adó sorsa: továbbra is elsősorban komolyzenét és nem parlamenti üléseket közvetít majd. A szerkesztőség dolgozóit pedig nagy örömmel töltötte el, hogy amikor erről a veszélyről először szó esett, hallgatóiktól rengeteg támogató telefonhívást, levelet, e-mailt kaptak. Sokak, köztük művészek, közéleti emberek, akár az aláírásgyűjtésre is hajlandóak voltak, hogy ezt a frekvenciát továbbra is megőrizték az értékek közvetítőjének. Névadója, Bartók Béla születésének 125. esztendejében különleges programokkal ünnepel az adó, bár Alföldy-Boruss István főszerkesztő elmondta, az intézmény szűkös költségvetése az ő munkáját is sokkal nehezebbé teszi. A büdzsé csökkenése súlyosan érinti a zenei együtteseket is, bár mindent igyekeznek elkövetni azért, hogy újabb forrásokra és mecénásokra leljenek.

– Most már biztos, hogy továbbra is zenei műsorokra bukkan az, aki a megszokott frekvenciára tekeri rádiója keresőjét?

– Igen, hiszen újabb egy esztendőre megkapta a Magyar Rádió a keleti URH sávra a sugárzási engedélyt, ahol továbbra is a parlamenti közvetítések hallhatók. Így a Bartók adónál nincs semmi változás, és továbbra is a megszokott műsorrenddel jelentkezünk. Azért ez az idő sem túl sok, nagyon kell készülnünk a folytatásra, arra, mi lesz akkor, amikor ez az év letelik. Rádásul a következő hat hónapban, az új rádióelnök kinevezéséig, szinte azt mondhatjuk, hogy nem fog semmi történni, nem születnek döntések, így végképp nem sok a 2007. február 1-jéig tartó idő. Az azonban nekem és munkatársaimnak különösen nagy örömet jelentett, hogy most, amikor felmerült az a veszély, hogy az adó ezentúl parlamenti közvetítéseket sugároz, példamutató összefogást figyelhettem meg hallgatóink, a vezető művészek, a zenei szervezetek és intézmények részéről. Már készítették a petíciókat, és szükség esetén az aláírásgyűjtés is azonnal elindult volna. Százszámra érkeztek a támogató e-mailek, levelek, telefonok. Ebből is kiderült, mennyire hallgatott a mi csatornánk, sokaknak vagyunk fontosak, akik akár küzdeni is hajlandóak értünk. S valóban mi vagyunk az egyetlen, napi huszonnégy órában sugárzó komolyzenei, kulturális feladatokat ellátó csatorna.

– Akadnak azért időről-időre újabb és újabb kísérletek...

– Valóban elindult már nálunk is egy-két ilyen csatorna, s a nyugat-európai rádiózásban mindenhol léteznek kereskedelmi klasszikus zenét sugárzó adók. Sőt, nemrég hallottam egy újabb, nemsokára sugározni kezdő komolyzenei csatornáról. A

kollégáim között akadnak is néhányan, akik ettől a hírtől megijednek, én azonban úgy vélem, ezek az adók azokat a kulturális feladatokat, amelyeket mi teljesítünk, nem tudják ellátni. Nekünk óriási előnyünk a többiekkel szemben többek között az, hogy az elmúlt évek alatt kiváló kapcsolatot alakítottunk ki az összes jelentős koncert-helyszínnel, fesztivállal, színházzal, s rögzíteni vagy akár közvetíteni tudjuk a lényeges hangversenyeket, operaelőadásokat. Emellett tagjai vagyunk az EBU-nak, az Európai Rádiók Közösségének, így valóban a világ legkülönbözőbb pontjairól tudunk kiváló produkciókat bemutatni. A Bartók rádió bárki otthonába odavarázsolja a New York-i Metropolitan legjobb előadásait, a Salzburgi Fesztivál koncertjeit, s a készüléket bekapcsolva az érdeklődők ott lehetnek akár a Bayreuthi Ünnepi Játékokon. Az idei esztendő talán legizgalmasabb adása az a körkapcsolásos nap volt, amikor Mozart születésnapján a hallgatók kilenc különböző helyszínrre látogathattak el velünk.

– S mivel ünneplik névadójuk születésének 125. évfordulóját?

– Be kell valljam, a Mozart-jubileum előtt gazdagabb programkínálattal tisztelgethetünk, január 3-án elindítottuk például a Mozart-összkiadást, s ebben az esztendőben az osztrák zeneszerző összes darabja műsorra kerül, nyáron pedig élőben közvetítjük minden operáját. Sajnos Bartók-művekből, a jogdíjak miatt, szűkebb a választék. Csupán A kékszakállú herceg vára című operának egyszeri, élő közvetítéséért egymillió forintot kell fizetnünk. A magyar zeneszerző kapcsán egyébként nem évben, hanem koncertévtáblában gondolkodtunk. Így a jubileumi szezon már tavaly ősszel elkezdődött, amikor Fischer Ádám a

Rádiózenekar élén a Prágai Ősz sorozatában vezényelte Bartók Kékszakálluját, majd ez a műsor a Művészetek Palotájában és a Zeneakadémián is nagy sikerrel hangzott fel. Egyébként mi minden esztendőben Bartók Béla születésnapján egyben a Bartók Rádió napját is ünnepelhetjük. Most úgy tisztelgünk az évforduló előtt, hogy március 25-én, déltől éjjelig kiemelt műsorfollyammal, több előadással jelentkezünk. Többek között ellátogatunk az újranyíló Bartók Emlékházba, ahol a Magyar Rádió Gyermekkórusa énekel, a Márványteremben zongorahangverseny lesz, a VI-os stúdióban pedig Krausz Adrienne zongorázik. Este fél nyolctól a Nemzeti Filharmonikusok előző esti, Művészetek Palotájában adott koncertjét sugározzuk, s a tervek szerint ezt követően Bartók Péter Apám című könyvéből hangzanak el részletek. Egyébként a zenei együttesek programjában is kiemelt szerepet kap a két jubileum, hiszen Vásáry Tamással Mozartbérletet indítottunk, a Budapesti Tavasz Fesztivál keretében pedig egy igazi operakülönlegességet, Mozart Zaidját adjuk elő. Szóval a szegényes büdzsé ellenére szerencsére azért van miből válogatni!

– Az igen szűkös költségvetés azt jelenti, kevesebb pénzből gazdálkodhatnak, mint tavaly?

– Igen, de ez az intézmény egészére igaz. S bár az adók költségvetése is szegényes, a zenei együttesek talán még nehezebb helyzetben vannak. Még szerencse, hogy az országgyűlés közel 700 millió forintos támogatást nyújt a zenekarnak, az énekkarnak és a gyermekkórusnak. Bár itt a támogatás szót hangsúlyozni kell, hiszen az együttesek fenntartását a Magyar Rádió Rt. vállalja. Jelenleg azonban ennek az alapfenntartásnak a parlamenti hétszázmillió je-

lenti a lényeges részét... S mivel kevesebb a pénz, így a következő évadban kénytelenek vagyunk kevesebb koncertet rendezni. A Rádió menedzsmenete, vezetése ugyanis elsősorban azt várja el az együttesektől – ami egyébként az alapfeladatuk –, hogy Z, azaz saját felvételeket készítsenek. A jövőben ugyanis ezeket a hanganyagokat kellene a rádióadásokban is minél többet használni. A pénzügyi következtében az már most biztosnak látszik, hogy a jövő szezonban a hangsúly a műhelymunkára, a stúdiókoncertekre toródik. Mindez talán a zenekart érinti a legérzékenyebben.

– *S mi lesz a másik két együttessel?*

– Az MR Gyermekkórusa eleve kisebb összegből, kevesebb költséggel gazdálkodik, jól bejáratott rendszerben folyik náluk a munka, így az ő napi életüket ez a helyzet nem befolyásolja érzékelhetően. Az Ének-kar esetében akad azért némi változás, hiszen a jövőben nekik jóval kevesebb lesz a turnéjuk, hangversenyük, és ők is sokkal több Z felvételt fognak készíteni. Ennél az együttesnél is szükség lenne fiatalításra, ezért belső meghallgatást tervezünk, és márciusban két külföldi zsűritag előtt mutathatja be mindenki a tudását. Remélem, mindez segít abban, hogy valóban reális kép alakuljon ki az Énekkarról.

– *Mit szól ehhez az anyagi helyzethez, s az ebből következő koncertcsökkentéshez a zenekar jövődőlbeli zeneigazgatója, Fischer Ádám?*

– Számos stratégiai egyeztetést folytatam és folytatok vele, s egyelőre megértően fogadja a helyzetet. Egyébként ő is úgy vélekedik, hogy a belső műhelymunkát erősíteni kell, s a stúdiókoncerteknek is meglesz a maguk művészi hozama. Mindez segít abban, hogy az együttes művészi színvonala még magasabb legyen. Persze, természetesen Fischer Ádám is annak örülne – akárcsak a muzikusok –, ha több hangversenyen léphetnének a közönség elé, s ha valóban minden szempontból egyenrangúak lennének a többi nagy, hazai zenekarral.

– *Ezt az egyenrangú helyzetet azonban nem könnyű lényegesen alacsonyabb fizetésekkel megteremteni. S gondolom, jelen helyzetben a muzikusok nem is számíthatnak béremelésre...*

– Hát, így igaz. Sajnos, a fiatal tehetséges muzikusok közül már többen megváltak a Rádiózenekartól, mert sikerült jobb lehetőséget találniuk. Ennek ellenére

azért folyamatosan frissül, megújul az együttes, most ugyanis egyszerre többen érték el a nyugdíjkorhatárt, s szerencsére még számos jelentkező akad a helyükre. A koncertmesteri állásnak például tizennégy aspiránsa volt, s ebben a szezonban a két legkiválóbbat a gyakorlati munkában is kipróbáljuk, így választjuk ki a jövő évadra a legjobbat.

– *Visszatérve a zenekar nehéz anyagi helyzetére, Fischer Ádám többször emlegette, hogy bár ő maga nem tud pénzt szerezni, talán azért a nevével lehet mecénásokot gyűjteni. Sőt, úgy hírlik, az egyik kívánsága egy olyan menedzsmen volt, amely több támogatót tud mozgósítani...*

– Azért még ő maga is próbál, nem is sikertelenül, mecénásokat gyűjteni az együttes köré. Valóban szükség lenne a menedzsmenben is változtatásra, de ezzel is a Magyar Rádió új elnökét várjuk. Akárcsak Fischer Ádám kinevezésével, hiszen a tervek szerint 2006. szeptemberétől a karmester végre már az együttes főzeneigazgatója lesz.

– *Jelenleg a második lépcsőnél tartanak, s ezt a szezont a dirigens első vendégkarmesterként tölti az együttessel. Hallható a változás?*

– Igen, másképpen játszik a zenekar. Több kritikus és számos művész visszajelzése is azt igazolja, hogy egyre jobb az együttes. S remek ötlet volt az is, hogy egy-egy koncerten fiatal zenészekkel egészül ki a zenekar, ezek a hangversenyek ugyanis nagyon sikeresek. A főiskolások könnyen beilleszkedtek, látható lelkesedéssel muzsikálnak, s jelenlétüknek köszönhetően a régi tagok is másképpen játszanak. Ezt a sorozatot a jövőben mindenképpen szeretnénk folytatni.

– *A Zenekar lap utóbbi számaiban sok szó esett az utánpótlás- és a törzsközönség-nevelésről. A Rádiózenekarnál mit tudnak tenni ezügyben?*

– Több síkon is próbálkozunk. Az egyik adminisztratív lépést már megtettük, a jegyek mellé olyan kérdőíveket osztottunk szét, amelyben a műsorszerkesztéssel kapcsolatos véleményekre, kívánságokra kérdeztünk rá. A Zeneakadémián, január elején több százan dobták be gyűjtőládáinkba ezeket a kitöltött lapokat. Valóban kíváncsiak vagyunk a publikum észrevételeire, de nem titkolt célunk az is, hogy az e-mail címek, nevek összegyűjtésével közönség-

adatbázist alakítsunk ki, s így remélem, szorosabb és intenzívebb kapcsolatot tudunk kiépíteni hallgatóinkkal. Nagyon fontosnak tartom az Olasz Intézetben rendezett ingyenes koncertjeinket is, hiszen ezek közül az utolsó már olyan sokan voltak kíváncsiak, hogy nem is fért be minden érdeklődő. A jegyeladással pedig azt tapasztalom, mindenkinek gondja van, s erre a következő hónapokban nekünk is ki kell találnunk valami új megoldást.

– *A Rádiózenekar az utóbbi években állandóan anyagi gondokkal küszködik. Az országgyűlési támogatás állandó összeg, a Magyar Rádió Rt.-től pedig ezek szerint semmiképp sem számíthatnak több pénzre. Mit tudnak ebben a helyzetben tenni azért, hogy valahogyan mégis javítsanak a helyzeten?*

– Minden erőnkkel külső forrásokat, támogatókat keresünk. Szerencsére akad azért egy-két vállalat, amely segíti a Bartók adót és a zenei együtteseket. Egy-egy koncerthez is sikerül szponzorokat találni. Igyekezünk minél több együttműködést kötni, közös produkciókat életre hívni a különböző fesztiválokkal, intézményekkel. Ilyen kooperációban valósul meg például a Fischer Ádám ötletéből született, Budapesti Wagner Napok sorozata, amelynek a Művészetek Palotája ad otthont, s ennek keretében június 10-e és 17-e között a Parsifal kerül színre neves énekesekkel, s a három együttesünkkel. De nemcsak külső, hanem belső harcaink is akadnak jócskán. Sokan nem tudják, nem értik igazán, mi is a zenekarnak, a kórusnak és a gyermekkarnak a valódi értéke. Hiába szerepel a médiatörvényben az, hogy a részvénytársaságnak biztosítania kell az együttesek működését, sokan azt mondogatják, ilyen nehéz anyagi helyzetben erre nem kellene pénzt áldozni. Nagy kérdés, hogy ki lesz a Rádió új elnöke, s ő hogyan gondolkodik minderről. Mit vállal a következő négy esztendőre...

– *Hogyan lehet ilyen körülmények között megtervezni a 2006/2007-es szezont?*

– Nehezen. Fischer Ádám már a 2010-es évadbeli elképzeléseiről beszél, miközben én még azt se tudom, mi lesz jövőre. Mindenesetre készül a program, s az idei költségvetési keretek között mozogva rakjuk össze a műsort, aztán majd meglátjuk, mi lesz... Tesszük a dolgunkat, és reménykedünk a szebb jövőben!

R. Zs.